

2026

ALES

SÖZEL YETENEK TÜRKÇE

SORU BANKASI

TAMAMI ÇÖZÜMLÜ

Soruların çözümlerine ve kitabın
baskı tarihinden sonraki
güncellemelere erişebilmek için
QR kodu okutunuz.

ÖĞRETİ AKADEMİ

ALES SÖZEL YETENEK TÜRKÇE SORU BANKASI**Komisyon**

ISBN 978-605-4966-20-2

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

1. Baskı: 2026, Ankara

Proje-Yayın: Öğreti
Dizgi-Grafik Tasarım: Gülnur Öcalan
Kapak Tasarımı: Öğreti

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.
No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: ogreti.com
E-ileti: ogreti@ogreti.com.tr
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Baskı: Ankara Özgür Matbaacılık
1250. Cad. No: 25 Ostim Yenimahalle/Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 46821

ÖN SÖZ

Değerli Adaylar,

Akademik eğitim hayatının hem başlangıcı hem de çeşitli basamaklarında öğrenci ve öğretim görevlilerinin girmekle yükümlü olduğu Akademik Lisansüstü Eğitim Sınavı'nın (ALES) zorluk düzeyi yıldan yıla artmaktadır. Belirgin bir şekilde görülen bu artışın en önemli nedeni adayların gerek yayınlarla gerek kurslarla ALES'e artık daha donanımlı bir şekilde girmesi ve başarı ortalamasının gittikçe yükselmesidir.

ALES SÖZEL YETENEK TÜRKÇE SORU BANKASI hem kapsam hem de içerik açısından sınav düzeyi hassasiyetiyle dikkate alınarak hazırlanmış ve özellikle ALES'in en önemli unsuru "hız kazanımı" konusunda etkili bir format oluşturulmuştur. Soru kalitesi kadar doyurucu ve öğretici çözümlerle öğrenciye bir rehber de olan ALES SÖZEL YETENEK TÜRKÇE SORU BANKASI'na düzenli ve planlı çalışan öğrenciler kısa sürede belirgin bir şekilde hızlarının ve netlerinin arttığını fark edeceklerdir.

Kitaba ilişkin görüş ve önerilerinizi ogreti@ogreti.com adresine elektronik posta yoluyla ya da 0538 594 92 40 numarasına WhatsApp üzerinden iletmeniz yeterli olacaktır. Kitabın, ALES'e hazırlanan tüm okurlarımızın başarılarına katkı sağlaması dileğiyle...

Öğreti Akademi

Sözcüğün Söz Öbeğinin Anlamı ve Yorumu - 1	6	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 13.....	104
Sözcüğün Söz Öbeğinin Anlamı ve Yorumu - 2.....	9	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 14.....	106
Sözcüğün Söz Öbeğinin Anlamı ve Yorumu - 3.....	11	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 15.....	108
Sözcüğün Söz Öbeğinin Anlamı ve Yorumu - 4	13	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 16.....	110
Sözcüğün Söz Öbeğinin Anlamı ve Yorumu - 5	15	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 17.....	112
Sözcüğün Söz Öbeğinin Anlamı ve Yorumu - 6.....	17	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 18.....	114
Sözcüğün Söz Öbeğinin Anlamı ve Yorumu - 7.....	19	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 19.....	116
Sözcüğün Söz Öbeğinin Anlamı ve Yorumu - 8.....	21	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 20.....	118
Sözcüğün Söz Öbeğinin Anlamı ve Yorumu - 9	23	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 21.....	120
Sözcüğün Söz Öbeğinin Anlamı ve Yorumu - 10.....	25	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 22.....	122
Sözcüğün Söz Öbeğinin Anlamı ve Yorumu - 11	27	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 23.....	124
Sözcüğün Söz Öbeğinin Anlamı ve Yorumu - 12	29	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 24.....	126
Sözcüğün Söz Öbeğinin Anlamı ve Yorumu - 13.....	31	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 25.....	128
Sözcüğün Söz Öbeğinin Anlamı ve Yorumu - 14.....	33	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 26.....	130
Sözcüğün Söz Öbeğinin Anlamı ve Yorumu - 15	35	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 27	132
Sözcüğün Söz Öbeğinin Anlamı ve Yorumu - 16	37	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 28.....	134
Cümlelerin Anlamı ve Yorumu - 1.....	42	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 29.....	136
Cümlelerin Anlamı ve Yorumu - 2.....	44	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 30.....	138
Cümlelerin Anlamı ve Yorumu - 3.....	46	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 31.....	140
Cümlelerin Anlamı ve Yorumu - 4	48	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 32	142
Cümlelerin Anlamı ve Yorumu - 5.....	50	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 33	144
Cümlelerin Anlamı ve Yorumu - 6.....	52	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 34.....	146
Cümlelerin Anlamı ve Yorumu - 7.....	54	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 35.....	148
Cümlelerin Anlamı ve Yorumu - 8.....	56	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 36.....	150
Cümlelerin Anlamı ve Yorumu - 9.....	58	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 37	152
Cümlelerin Anlamı ve Yorumu - 10.....	60	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 38.....	154
Cümlelerin Anlamı ve Yorumu - 11.....	62	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 39.....	156
Cümlelerin Anlamı ve Yorumu - 12	64	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 40	158
Cümlelerin Anlamı ve Yorumu - 13	66	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 41.....	160
Cümlelerin Anlamı ve Yorumu - 14	68	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 42.....	162
Cümlelerin Anlamı ve Yorumu - 15	70	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 43.....	164
Cümlelerin Anlamı ve Yorumu - 16	72	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 44.....	166
Cümlelerin Anlamı ve Yorumu - 17	74	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 45.....	168
Cümlelerin Anlamı ve Yorumu - 18	76	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 46.....	170
Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 1.....	80	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 47.....	172
Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 2	82	Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 48.....	174
Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 3	84	Sözel Mantık - 1.....	176
Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 4.....	86	Sözel Mantık - 2	178
Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 5	88	Sözel Mantık - 3	180
Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 6	90	Sözel Mantık - 4.....	182
Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 7	92	Sözel Mantık - 5.....	184
Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 8	94	Cevap Anahtarı.....	186
Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 9	96		
Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 10.....	98		
Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 11.....	100		
Paragrafın Anlamı ve Yorumu - 12.....	102		

Ö Ğ R E T İ yorum...

Temel Anlam

- Bir sözcüğün aklı gelen ve sözlükteki ilk anlamıdır.

Ö R N E K

"Kuşun tek kanadı kırıldı." cümlesinde "kanat" kelimesi sözlükteki ilk anlamıyla "uçmayı sağlayan uzuv" olarak kullanıldığı için temel anlamıdır.

Yan Anlam

- Sözcüğün temel anlamdan uzaklaşmadan kazandığı yeni anlamıdır.

Ö R N E K

"Uçağın kanadı arızalandı." cümlesinde "kanat" kelimesi temel anlamla biçimsel ve işlevsel benzerlik taşıyan bir anlam kazanarak yan anlam olmuştur.

Terim Anlam

- Bilim, sanat, meslek, spor dalları ile ilgili özel bir anlamı karşılayan sözcüklere terim anlamı sözcük denir.

Ö R N E K

Edebiyatta uyak, redif; müzikte nota gibi kavramlar terim anlam taşır.

Mecaz anlam

- Bir sözcüğün gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı anlama mecaz anlam denir.

Ö R N E K

"İnce davranışınız beni mutlu etti." cümlesindeki "ince" kelimesi bir ebatı ifade eden temel anlamından tamamen uzaklaşarak "zarif" anlamı taşımış ve mecaz anlam kazanmıştır.

Çok anlamlılık

- Kelimelerin anlam genişlemesi yolu ile farklı anlamlar kazanması ve birçok anlamda kullanılabilmesidir.

Ö R N E K

"Ben karşı takımı tutuyorum." cümlesinde "tutmak" sözcüğü "tarafdar olmak" anlamındadır. Ancak aynı kelime "Eylül paketi elinde tutuyordu." cümlesinde ise "elde bulundurmak" anlamı taşımaktadır. Dolayısıyla "tutmak" kelimesi çok anlamlılık özelliğine göre farklı anlamlara gelecek şekilde kullanılabilmiştir.

Nitel anlam

- Nitel anlamı sözcükler herhangi bir şeyin nasıl olduğunu ne gibi özelliklere sahip olduğunu ifade eder.

Ö R N E K

"Kırmızı şapka" söz öbeğinde "kırmızı" nitel anlam taşır.

Ö Ğ R E T İ yorum...

Nicel anlam

- Nicel anlamlı sözcükler herhangi bir şeyin sayılabilen, ölçülebilen durumunu ifade eder. Uzunluk, kısalık, mesafe, ağırlık gibi ifadeler nicel anlam taşır.

Ö R N E K

"Soğuk havalarda pikniğe gidilmez." cümlesinde "soğuk" kelimesi ölçülebilir olduğundan nicel anlam taşır.

Genel-özel anlam

- Aynı türden varlıkları topluca karşılayan sözcükler genel, tek tek karşılayan sözcükler özel anlamlıdır.

Ö R N E K

"Kitap en iyi dosttur." cümlesinde "kitap" türün tüm örneklerini kapsarken; "Yatmadan önce kitap okudum." cümlesinde ise belirli bir kitabı işaret ettiği için özel anlam taşır.

Eş anlamlılık (Anlamdaşlık)

- Yazılışları farklı olduğu hâlde anlamları aynı olan sözcüklerdir.

Ö R N E K

"Bellek" ve "hafıza" kelimeleri eş anlamlıdır.

Zıt (karşıt) anlamlılık

- Anlam yönünden birbirinin tersi olan sözcükler karşıt anlam taşır.

Ö R N E K

"Cömert" ve "cimri" kelimeleri zıt anlamlıdır.

Eş sesli (sesteş) sözcükler

- Yazılışları aynı fakat anlamları farklı olan sözcüklerdir.

Ö R N E K

"Gül, güzel bir çiçektir." cümlesinde "gül" bir çiçek adını ifade ederken; "Sen hep gül." cümlesinde ise "gülmek" eylemini ifade eder.

Soyut anlam

- Beş duyunun hiçbirisiyle algılanamayan sözcükler soyut anlam taşır.

Ö R N E K

Sevgi, vicdan, umut gibi sözcükler soyut anlamlı sözcüklerdir.

Somut anlam

- Beş duyu organımızın en az biri ile algılayabildiğimiz sözcükler somut anlam taşır.

Ö R N E K

Rüzgâr, ses, kitap gibi kelimeler somut anlamlı sözcüklerdir.

Ö Ğ R E T İ yorum...

Yansıma kelimeler

- Doğadaki seslerin taklit edilmesi yoluyla oluşan kelimeler yansıma kelimedir.

Ö R N E K

Şırlıtı, patlamak, horlamak gibi kelimeler içerisinde ses unsuru barındırdığından yansıma kelimedir.

Kişileştirme

- İnsana ait özelliklerin insan dışındaki varlıklara aktarılmasıdır.

Ö R N E K

"Dün akşam bulutlar ağlıyordu." cümlesinde "bulut" insana ait bir özellik kazanarak kişileştirilmiştir.

Dolaylama

- Bir sözcük ile anlatılabilecek kavramın anlamı zenginleştirmek için birden fazla sözcük kullanılarak ifade edilmesidir.

Ö R N E K

"File bekçisi" söz öbeği ile "kaleci" ifade edilerek dolaylama yapılmış

Güzel adlandırma

- Bir kelimenin taşıdığı olumsuz etkiyi ortadan kaldırmak için kulağa daha hoş gelen bir ifade ile kullanılmasıdır.

Ö R N E K

"Kör" kelimesi yerine "görme engelli" ifadesini kullanmak güzel adlandırma yapmaktır.

Ad aktarması

- Bir sözcüğün benzetme amacı güdülmeksizin başka bir sözcük yerine kullanılmasına denir.

Ö R N E K

"Apartman sokağa döküldü." cümlesinde "apartman" kelimesi "insanlar" yerine kullanılarak ad aktarması yapılmaktadır.

Duyu aktarması

- Bir duyuya ait özelliğin başka bir duyuya aktarılmasıdır.

Ö R N E K

"Keskin bakışları oldukça etkileyiciydi." cümlesindeki "keskin bakış" ifadesiyle "dokunma" ve "görme" duyuları arasında aktarma gerçekleşmiştir.

Ö Ğ R E T i yorum...

Deyim aktarmaları

- Üç şekilde yapılmaktadır:

1. İnsandan doğaya aktarmalar (İnsana özgü kavramların doğaya aktarılması): İnsanlara ait olan özellikler doğadaki nesnelere verilir. **Örnek:** Çiçekler bana küsmüştü sanki.
2. Doğadan insana aktarmalar (Doğaya özgü kavramların insana aktarılması): Doğadaki özelliklerin insanlara aktarılmasıdır. **Örnek:** Sert bir insan olduğu belliydi.
3. Doğayla ilgili kavramların doğaya aktarılması: Doğaya ait özelliklerin yine doğaya verilmesidir. **Örnek:** Karlar uçuşurdu camlarda.

Kinaye

- Bir sözün hem gerçek hem de mecaz anlamını düşündürerek biçimde kullanılmasıdır. Kinaye- de asıl kastedilen mecaz anlamdır.

Ö R N E K

"Gülü seven dikenine katlanır." cümlesinin gerçek anlamı gülün bir çiçek olduğu ve bu çiçeği sevenin dikeninin batmasına göz yumması gerektiğidir. Cümle- nin mecaz anlamı ise insanın sevdiklerinin olumsuz özelliklerine katlanmasıdır ve esas kastedilen budur.

Abartma

- Bir olayı veya bir durumu olduğundan daha büyük ya da daha küçük göstermeye denir.

Ö R N E K

"Gözyaşlarım sele döndü." cümlesinde abartma yapılmış- tır.

Kinaye

- Bir sözün hem gerçek hem de mecaz anlamını düşündürerek biçimde kullanılmasıdır. Kinaye- de asıl kastedilen mecaz anlamdır.

Ö R N E K

"Gülü seven dikenine katlanır." cümlesinin gerçek anlamı gülün bir çiçek olduğu ve bu çiçeği sevenin dikeninin batmasına göz yumması gerektiğidir. Cümle- nin mecaz anlamı ise insanın sevdiklerinin olumsuz özelliklerine katlanmasıdır ve esas kastedilen budur.

Abartma

- Bir olayı veya bir durumu olduğundan daha büyük ya da daha küçük göstermeye denir.

Ö R N E K

"Gözyaşlarım sele döndü." cümlesinde abartma yapılmış- tır.

İkileme

- Anlamı güçlendirmek için çeşitli anlam özellik- lerine sahip kelimelerin tekrarıyla oluşan söz öbeğidir.

Ö R N E K

ağır ağır, ileri geri, ıvrır zıvrır, eski püskü...

Ö Ğ R E T İ yorum...

Deyim

- Bir olayı, bir durumu veya bir kavramı daha etkileyici anlatmak için en az iki sözcüğün bir araya gelip kaynaşması ile oluşan ve çoğunlukla mecaz anlam bildiren söz öbeğine deyim denir.
- Deyimler kalıplaşmış sözlerdir ve sözcüklerin kalıplaşmış halleri bozulamaz. Deyimlerin çoğu -mak, -mek mastar ekiyle bittiği için kişiye ve zamana göre çekimlenebilir. Deyimlerde öğüt anlamı yoktur.

Ö R N E K

çam devirmek, baltayı taşa vurmak, göze girmek...

Ö R N E K

kaşla göz arasında, suya sabuna dokunmamak...

Atasözü

- Az sözcükle çok şey anlatan ve bir deneyimi yansıtan özlü sözlerdir. Atasözleri bir toplumun inanç ve kültür yapısını yansıtır. Atasözleri toplum tarafından benimsenerek kullanılan kalıplaşmış sözlerdir. Deneyimler vasıtasıyla öğüt verir.

Ö R N E K

"Ateş olmayan yerden duman çıkmaz."

Kalıplaşmamış söz öbekleri

- Bu tür söz öbeklerinde söz öbeğinin altı çizilmekte ve bununla kastedilen anlamın ne olduğu sorulmaktadır. Bu tip soruları çözerken dikkat edilmesi gereken en önemli husus altı çizili ifadenin metnin bütününe göre anlamlandırılmasıdır. Metnin tümünü okumadan sadece altı kısımla yetinerek söz öbeğini anlamlandırmak yanıltıcıdır. Bu tip söz öbekleri çoğunlukla yazarının öznel görüşlerini ifade eden ve yoğun bir anlam taşıyan ifadelerdir.

Ö R N E K

"Eserde yazarın sesinin sürekli duyulması, okurun eserde kendini görmesini engelliyor." cümlesinde "yazarın sesinin sürekli duyulması" kalıplaşmamış söz öbeğidir. Bu söz öbeği ile yazarın sürekli kendi duygu ve düşüncelerini anlattığı ifade edilmek istenmiştir.

Boşluk doldurma

- Boşluğun doldurulacağı ifade şıklarda aranırken metni hem anlam hem de dil bilgisi yönünden tamamlamasına dikkat edilmelidir.

Ö R N E K

"Yazar romanında olayları oldukça bir dille anlatmıştır; bu yüzden okur, anlatılanları gözünde kolayca canlandırabilmektedir." Bu cümledeki boşluğa cümle bağlamına göre akıcı/canlı/yalın ifadelerinden birinin gelmesi yerinde olacaktır.

TEST - 1

1. Halk edebiyatında ozanlar, kendini özentiye
I
(başkasına benzemeye çalışmaya), yapaylığa kaptır-
maz. Yaşamda ve doğada gördüklerini (tanık
II
olduklarını) soyutluktan uzak bir söyleyişle (üslupla)
III
anlatır. Sevinçlerini, acılarını, olayların kendisi üzerin-
deki etkilerini, duyduğu gibi belirtmek (aktarmak)
IV
ister. Böyle olduğu için halk şiiri, Türk ruhunu yansı-
tan ve ulusal karakter taşıyan (ulaştıran) bir şiirdir.
V
- Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisinin anlamı, ayraç içindeki sözün anlamıyla örtüşme-
mektedir?**
- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. “Yol” sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde gerçek anlamında kullanılmıştır?
- A) Bu gençler, başarı yolunda kendilerinden emin bir şekilde ilerliyorlardı.
B) Ankara yoluna girmek üzereydik ki yoğun bir yağışa yakalandık.
C) Bu uğurda yolumuza ne çıkarsa çıksın asla vazgeçmeyeceğiz.
D) En sert tartışmalarda ılımlı, orta yolu bulup öneren çoğu zaman o olurdu.
E) Kendine bir çıkar yol bulmaya çalışarak bu durumdan kurtulmak istiyordu.

3.

- I. Güneş yavaş yavaş batarken kuşlar yuvalarına dönerdi. (Gerçek anlam)
II. Gecenin bu saatinde açık dükkan aramak zorunda kaldılar. (Mecaz anlam)
III. Ağacın dalına takılan uçurtmasını kurtarmaya çalışıyordu. (Yan anlam)
IV. Öz şiir anlayışında olan şairler, ölçü ve uyağa önem verirdi. (Terim anlam)

Numaralanmış cümlelerden hangileri ayraç içinde verilenle uyuşmamaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4.

- Sorumluluk bilinci olgunlaşmayan insanlar,
I
demokrasinin önemini anlayamaz. Bu bilinci
II
toplumlar, ancak eğitime tutkuyla bağlanmış
III
öğretmenlerin büyük mücadelesiyle gerçekleştirebilir.
IV
Her insanın bir dünya olarak düşünüldüğü eğitim anlayışında yetişen yeni nesille birlikte demokrasinin temelleri de sağlam atılmış olacaktır.
V

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangisi mecaz anlamda kullanılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V